

CYNGOR CYMUNED Y BETWS

Cynhaliwyd cyfarfod misol Cyngor Cymuned y Betws yn Ffestri Capel Newydd, y Betws ar Ddydd Mercher y 9^{fed} o Hydref 2019 am 7.00 yr hwyr.

YN BRESENNOL: Y Cynghorwr Loreen Lewis (Cadeiryddes), Cynghorwyr Annette Price, Betsan Jones.

Cynghorwr Sir – Betsan Jones

1. CWESTIYNAU CYHOEDDUS / SYLWADAU

Neb yn bresennol

2. YMDDIHEURIADAU

Cyng Delyth Richards, Lucy Jones, Jose Picouto, Janet Davies, Alex Davies, Nolene Morgan, Maldwyn John and Lynwen Phillips.

3. DATGANIADAU GAN AELODAU AM FUDDIANNAU ARIANNOL A RHAI HEB FOD YN ARIANNOL.

Dim

4. CADARNHAU A LLOFNODI COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWDYD AR DYDD MERCHER 12fed o MEHEFIN

Mae angen egluro'r geiriad yn 7.1.

Cynigiodd y Cynghorydd B Jones ac eiliodd y Cynghorydd Lewis fod cofnodion y cyfarfod misol a gynhaliwyd ddydd Mercher 11^{eg} o Fedi 2019 yn cael eu cadarnhau a'u llofnodi gan y Cadeirydd.

5. HEDDLU DYFED POWYS

FFIGURAU TROSEDDU AM MIS AWST 2019 –

Ni fynychodd unrhyw un gydag ymddiheuriadau yn cael eu derbyn gan PCSO 8039 Rees.

Ymosodiad =	Niwed Troseddol =	Dwyn o siop =	
Troseddu Cyffuriau =	Byrgleriaeth =	Lladrad =	
Trosedd Ceir =	Amriwiol =		

Cyfanswm Troseddu wedi eu Adrodd =

6. ADRODDIAD Y CYNGHORWR SIR

6.1 Hysbysodd y Cynghorydd Jones yr aelodau bod problemau yn Park Penrhiw, Treforis sydd â nifer o drigolion tlawd a bregus o ran casglu sbwriel. Nid yw nifer o finiau du yn cael eu tynnu oherwydd eu bod yn cynnwys lludw sy'n gywir ond maen nhw'n ei gwneud yn ofynnol gosod sticeri arnyn nhw i nodi'r cynnwys. Mae'r sticeri hyn ar gael gan HWB neu trwy eu harchebu ar-lein gan Gyngor Sir Caerfyrddin.

PENDERFYNWYD Bydd y Cynghorydd Price yn casglu sticeri 'lludw' o'r HWB ac yn eu dosbarthu i drigolion yr ardal ac i'r Ganolfan Deuluol.

Gan gyfeirio at 7.3 o adroddiad y Cynghorydd Sir y mis diwethaf ynghylch y newidiadau i Gasgliadau Bin a Chanolfannau Ailgylchu, cafodd y Clerc bosteri y bydd y Cynghorydd Price yn eu gosod yn yr hysbysfyrdau ac o amgylch y pentref i hysbysu preswylwyr.

6.2 Hysbysodd y Cynghorydd Jones yr aelodau y bu problemau gyda system garthffosiaeth y Ganolfan Deuluoedd sydd wedi effeithio ar yr ardal leol, darganfuwyd bod cadachau gwlyb yn cael eu fflysio i lawr y toiledau. Mae'r rhain yn achosi'r rhwystr yn y system garthffosiaeth. Mae hysbysiadau wedi'u gosod ynglŷn â'r mater hwn yn y Ganolfan Deuluoedd i hysbysu'r rhai sy'n defnyddio'r Ganolfan i beidio â fflysio cadachau gwlyb i lawr y toiled ond i'w rhoi mewn bin. Bydd y Cynghorydd Jones yn mynychu cyfarfod yr wythnosau nesaf yn y Ganolfan Deuluoedd a bydd yn codi'r mater hwn gyda'r rhai sy'n bresennol i sicrhau bod y neges yn cael ei chyfleu.

6.3 Cododd y Cynghorydd Jones a Price fater yn ymwneud â phlentyn yn torri ei hun ar sgerbwd 25 troedfedd o ôl-gerbyd sy'n cael ei ddefnyddio fel ramp gan y plant sydd wedi gosod bwrdd caled ar y trelar. Mae hwn wedi'i leoli ym mae troi cul-de-sac Treforis. Torrodd y plentyn hwn ei law i lawr i'r asgwrn / sinew ac roedd angen llawdriniaeth blastig arno yn Ysbyty Morriston. Adroddwyd am y mater hwn i Dai gan fod gan berchennog y trelar gerbydau eraill wedi'u parcio ar y gwair. Bydd gorchymyn gorfodi yn cael ei gyflwyno i'r perchennog.

6.4 Derbyniodd y Cynghorydd Jones ohebiaeth gan aelod o'r Gymuned ynghylch goryrru a sawl damwain yn digwydd ger Neuadd Maesquarre, gan eu bod yn cael anhawster mynd i mewn ac allan o'u heiddo, gan ofyn am i fesurau tawelu traffig gael eu gweithredu. Sicrhaodd trafodaeth am gau'r ffordd yn ddiweddar am 3 awr oherwydd damwain a oedd yn ei gwneud yn ofynnol i'r holl wasanaethau brys a'r gwasanaeth chwalu fod yn bresennol. Hoffent ystyried arwyddion SLOW ar ddwy ochr y ffordd a marciau ffordd newydd.

PENDERFYNWYD bod y Clerc yn e-bostio Cyngor Sir Caerfyrddin ynghylch y mater uchod.

Llofnodwyd sieciau gan y Cynghorydd Lewis, Price a B Jones cyn i'r Cynghorydd B Jones adael y cyfarfod am 19:35.

Mae'r cyfarfod bellach yn ymchwiliol, mae'r canlynol yn nodiadau o'r trafodaethau a gynhaliwyd ac o'r ohebiaeth a ddaeth i'r Clerc.

7. MATERION YN CODI.

7.1 Hysbysodd y Clerc yr aelodau y bydd cais am wobr y Faner Werdd erbyn Ionawr 2020 ar ôl iddi drafod y cais gyda'r contractwr ar gyfer Parc Betws. Mae hwn yn gais ar-lein gyda dogfennau y mae angen eu huwchlwytho. Mae'r Clerc wedi anfon gwybodaeth at y contractwr.

7.2 Cylch Gorchwyl i Bwyllgorau ac Is-bwyllgorau gael ei lanlwytho i wefan y Cyngor Cymuned - mae hon yn ddogfen waith a gellir newid / ychwanegu ati pan ffurfir is-bwyllgorau newydd.

7.3 Gan gyfeirio at bwynt 8.4 o gyfarfod y mis diwethaf ynghylch Clymog Japan, hysbyswyd y contractwr ond mae wedi cynghori bod angen 10 diwrnod o dywydd sych er mwyn trin y planhigyn ymledol hwn. Rhoddir sylw i hyn pan fydd y tywydd yn caniatáu.

7.4 Gan gyfeirio at bwynt 9.12 o gyfarfod y mis diwethaf ynghylch Aelodau'n cael eu hysbysu o Ddeddf Amgylchedd Cymru 2016 ynghylch Adran 6 lle mae'n rhaid

i awdurdodau cyhoeddus gan gynnwys Cynghorau Tref a Chymuned baratoi a chyhoeddi cynllun sy'n nodi'r hyn y mae'n bwriadu ei wneud i gydymffurfio â'r ddyletswydd i Cynnal a Gwella Bioamrywiaeth yn eu meysydd gwaith cyfredol. Hysbysodd y Clerc yr aelodau mai'r dyddiad cau ar gyfer yr adroddiad yw bod yn rhaid ei gyhoeddi erbyn diwedd 2019 a'i ddiweddarau bob 3 blynedd wedi hynny. **PENDERFYNWYD** Bydd y Cynghorydd Price a Lewis yn mynd at eu Heglwys a'u Capel lleol ynghylch y posibilrwydd o ganiatáu i ardaloedd yn y mynwentydd gael eu rhoi i ardaloedd dolydd blodau gwyllt er mwyn cynyddu bioamrywiaeth y pentref.

7.5 Diweddariad Ffurflen Monitro Cyllideb wedi'i rhoi ynghylch yr hyn a wariwyd hyd yma eleni.

7.6 Trafodaeth ynghylch y Praesept ar gyfer 2020 a'i gynnydd i dalu costau rhedeg Parc Betws, Maes Chwarae Heol Y Felin a Maes Chwarae Maesquarre, Goleuadau Troedffordd a goleuadau Nadolig ac ati ar gyfer y pentref a Chlerc / RFO i'r Cyngor. Ar hyn o bryd mae'r costau hyn yn adio i fwy na Phrecept eleni o dros £ 4,000 ac nid yw'n ystyried cynnydd chwyddiant ar nwyddau a gwasanaethau a dderbynnir / a brynwyd. Mae'r Clerc yn awgrymu y dylid cynyddu'r Praesept o £ 5,000 ar gyfer 2020/2021. Roedd gorwariant y llynedd o dros £ 5,000 a hyd yn oed gyda'r cynnydd ar y praesept ar gyfer 2019/2020 byddai ffigurau'r llynedd yn dal i olygu gorwariant o bron i £ 1,400 ac roedd hyn cyn i'r Gymuned fod eisiau cymryd drosodd Maes Chwarae Maesquarre yn gynharach eleni.

PENDERFYNWYD bydd y drafodaeth hon yn cael ei symud i'r cyfarfod nesaf gan nad oedd yr un hon yn gwiwer ac na ellid cytuno / pleidleisio arni.

8. GOHEBIAETH

8.1 Hysbysodd y Clerc yr aelodau am e-bost diolch gan ASE Jill Evans ynghylch cefnogaeth Cyngor Cymuned Betw i wrthwynebu lleoli siop gwastraff niwclear lefel uchel o dan y ddaear yn yr ardal. Mae'r llywodraeth yn galw hwn yn Gyfleuster Gwaredu Daearegol (GDF).

Roedd 65 o gynghorau yn gwrthwynebu cynnal GDF ac ers i'r ymgynghoriad gau mae'r ffigur hwnnw wedi codi i 80. Mae'r rhestr lawn ar gael i'w gweld yn www.cndcymru.org/nuclear-waste a www.cndcymru.org/cy/gwastraff-niwclear.

NODWYD yr uchod gan aelodau.

8.2 Hysbysodd y Clerc yr aelodau ynghylch e-bost gan Bartneriaeth Diogelwch Dŵr Sir Gaerfyrddin (Elusen) a ddewisodd beidio â lleoli'r teledu cylch cyfyng ar safle'r Bwi Bywyd fel ar ôl digwyddiad diweddar lle bu lluniau teledu cylch cyfyng gwrthododd DPP fynd i'r wasg gyda'r lluniau i geisio lleihau fandaliaeth yn yr ardal trwy hyrwyddo'r mater. Roedd y rhai a fu'n rhan o'r digwyddiad yn blant dan oed.

Maent wedi darparu 4 bwi bywyd ar gyfanswm cost o £ 280 nad yw Cyngor Cymuned Betws yn cyfrannu atynt, gyda'r Elusen yn cynnal y costau. Bydd Elusen Bywyd arall yn cael ei disodli gan yr Elusen, mae hyn yn dod yn ddigwyddiad wythnosol / misol rheolaidd a chostus.

Ceisir llwybrau cyllido gyda £ 400 yn cael ei godi hyd yn hyn. Cysylltwyd â busnesau lleol ac mae'r Clerc yn aros am rai ymatebion. Mae'r Cynghorydd Phillips yn y broses o wneud cais am arian gan Tesco yn Amanford. Mae'r cabinet atal fandaliaid yn costio £ 1,400 ynghyd â chostau gosod sylfaen goncrit i'r cabinet.

Mae Cyngor Sir Caerfyrddin wedi rhoi caniatâd i fwi ail oes gael ei leoli ger y Bont wrth fynedfa Parc Betws gan fod yr un arall ym mhen pellaf y parc ger y bont droed.

Y Clerc i weithredu datrysiad trwy gyrchu cronfa Parc Betws o'r Sir ac i dynnu ar hyn er mwyn cael y cabinet bwi bywyd cyntaf gyda'r ail i'w brynu trwy roddion a chodi arian yn ystod y flwyddyn sydd i ddod. Mae Diogelwch Cymunedol yn flaenoriaeth uchel i Gyngor Cymuned Betws ac mae dwyn parhaus y bwi bywyd bellach yn anghynladwy gyda'r risgiau dan sylw a chostau ac ewyllys da'r elusen leol sy'n eu darparu.

8.3 Hysbysodd y Clerc yr aelodau bod yr Ysgrifennydd Gwladol wedi rhoi caniatâd mewn perthynas â Phrosiect Pŵer Abergelli. Gellir gweld y penderfyniad a'r datganiad o resymau yn

<https://infrastructure.planninginspectorate.gov.uk/projects/wales/abergelli-power/>

8.4 E-bost a anfonwyd at Gyngor Sir Caerfyrddin ynghylch y gwahanol lwybrau troed sydd wedi gordyfu yn yr ardal.

8.5 Anfonwyd e-bost at y South Wales Guardian ynghylch enillwyr Betws in Bloom 2019 yn cael ei roi yn adran Newyddion Betws yn y papur. Anfonwyd ail e-bost hefyd ynglŷn â stori newyddion da'r palmant newydd sy'n cael ei osod sy'n arwain ot Park Penrhiw a Treforis.

PENDERFYNWYD i'r Clerc roi gwybodaeth yn adran Newyddion Betws Gwarcheidwad y SW ynghylch y Feddygfa Cynghorwyr Cymunedol a gynhelir rhwng 18:30 a 19:00 ar yr ail ddydd Mercher bob mis yn Festri Capel Newydd lle mae croeso i breswylwyr ddod i siarad gyda'r Cynghorwyr i ofyn cwestiynau a / neu i'w hysbysu o unrhyw faterion y mae ganddynt bryderon amdanynt / effeithio arnynt yn yr ardal.

8.6 Bydd Gwasanaeth Dydd y Cofio yn cael ei gynnal ym Mharc Betws am 11am ddydd Llun 11eg Tachwedd 2019. Bydd Bugler yn bresennol. Dylai'r rhai sy'n dymuno mynychu anelu at gyrraedd rhwng 10:30 - 10:45 am. Mae'r torchau wedi'u harchebu a bydd Cynghorydd enwebedig yn eu casglu yn ôl yr arfer.

PENDERFYNWYD mae'r Clerc yn anfon e-bost at y gwasanaeth Tân, Ambiwylans a'r Heddlu lleol yn eu gwahodd i ddod ynghyd ag aelodau plaid wleidyddol leol.

8.7 Hysbysodd y Clerc yr aelodau y derbyniwyd gohebiaeth gan aelod o'r gymuned yn dangos diddordeb mewn deall sut mae'r cyngor yn cyfrannu tuag at y pentref ac ynghylch cynlluniau ar gyfer y pentref yn y dyfodol. Gwahoddodd y clerch y person i fynychu'r cyfarfod nesaf a rhoi manylion y protocol presenoldeb.

8.8 Hysbysodd y Clerc yr aelodau bod y Cynghorwyr J Davies a Haines wedi bod o amgylch ardaloedd Park Penrhiw a Treforis yn gofyn i aelodau'r Gymuned a oeddent yn defnyddio'r blwch ffôn yn yr ardal, am iddo gael ei gadw neu ei dynnu ac ati. Gan fod cynnig wedi bod gan BT; cânt eu symud oherwydd eu tanddefnyddio. Mae rhai o'r farn y byddai'n drueni cael gwared gan nad oes gan bawb ffôn symudol a dyma'r ffonau cyhoeddus agosaf at y ffordd fynyddig pe bai unrhyw un yn gofyn am eu defnyddio ar gyfer dadansoddiadau / damweiniau ac ati.

PENDERFYNWYD mae'r Clerc yn hysbysu eu bod am gadw'r blychau ffôn gan fod y plant yn gallu defnyddio'r un ger y parc pe bai angen iddynt ffonio 999 gan nad yw pob plentyn yn cario ffonau symudol. Clerc i ofyn i BT a allan nhw gadw'r blwch yn lân gan ei fod yn aroglu wrin cryf ar hyn o bryd.

Derbyniodd y Cynghorwyr adborth cadarnhaol hefyd am y palmant newydd sy'n cael ei osod gan roi mynediad diogel ac allanfa i'w hystadau.

8.9 Hysbysodd y Clerc yr aelodau bod cais gan aelod o'r gymuned ynghylch darparu math penodol o swing gan ei fod wedi symud i'r ardal yn ddiweddar gyda'u plentyn nad yw'n gallu defnyddio'r dull swing safonol.

PENDERFYNWYD ateb y Clerc ynghylch y cais a methu â gwneud penderfyniad gan nad oedd cyfarfod yn cwiltio a bydd yn cael ei drafod yn y cyfarfod nesaf.

8.10 Hysbysodd y Clerc yr aelodau am e-bost a dderbyniwyd ynghylch Ymchwil Trosglwyddo Asedau Cymunedol.

PENDERFYNWYD i'r Clerc gymryd rhan yn yr arolwg ffôn awr hwn.

8.11 Hysbysodd y Clerc yr aelodau o'r ohebiaeth a dderbyniwyd ynghylch ail-wynebu'r Llysoedd Tennis pan geir cyllid ac i'w nodi ar gyfer amryw o gemau pêl eraill. Mae'r cwmni'n barod i ddod am ymweliad safle heb unrhyw gost i'r Gymuned er mwyn dyfynnu am y costau fel bod aelodau'n cael eu hysbysu ac yn gallu cael ffigur i weithio tuag ato.

PENDERFYNWYD i'r Clerc drefnu ymweliad safle.

9. MATERION CYNLLUNIO

a. E / 39168 - Newid defnydd o Western Shooting Supplies i Fusnes Bwyd Cegin Cymunedol yn 2 Ffordd YGlowyr - diweddariad - argymhelliad y swyddog yw caniatáu caniatâd a roddwyd yn llawn ar ddyddiad y bwrdd cynllunio 17/10/2019

b. E / 37271 - **1.** Codi 3 annedd ar dir oddi ar Ffordd y Cynrol, Betws o fewn y terfynau datblygu **2.** Apelio i Weinidogion Cymru ynghylch yr uchod ar ôl i Gyngor Sir Caerfyrddin wrthod y cais.

c. E / 39556 - Estyniad arfaethedig ar y llawr gwaelod i du blaen ac ochr yr eiddo yn Tycanol, Heol Dwr, SA18 2JJ.

PENDERFYNWYD mae'r Clerc yn hysbysu CSC ynghylch y trafodaethau ar y materion cynllunio uchod gan gynnwys sylwadau ynghylch y cynllun datblygu lleol.

01. TALIADAU CYFRIFON / DONIADAU / CEISIADAU ARIANNU

10a. CYFRIFON

1. Treth Incwm Clercod / NI / Emp NI	£ 127.80
2. Cyflog a Lwfansau Clercod	£ 581.84
3. Costau Postio	
4. Costau Deunydd Ysgrifennu	£ 158.71
5. Wrenvale	£ 4662.00
6. Parciau a Chwarae	£ 561.60

10b. DONIADAU / CEISIADAU ARIANNU

1. Clwb Rygbi Ammanford

Yn unol â chyfarfodydd blaenorol, penderfynwyd na fyddai unrhyw roddion yn cael eu rhoi.

PENDERFYNWYD bod y Clerc yn hysbysu'r sawl sy'n gofyn am y canlyniad.

11.ADRODDIADAU

Dim

12. ADRODDIADAU EITHRIEDIG

Trafodaeth ynghylch Clwb Rygbi Betws.

Daeth y cyfarfod i ben am 20:45.